

Staatsbosbeheer
Trompsingel 1, 9724 CX Groningen
T 050 707 44 44
www.staatsbosbeheer.nl

Landgoed Mensinge

Drenthe in een notēndop

Wandelen

Mensinge

Drenthe in een notendop

In een wedstrijd om de titel 'Drenthe in een notendop' zou het natuurgebied Mensinge bij Roden hoge ogen gooien. Op twee vierkante kilometer vind je hier bijna alle elementen van het klassieke Drentse landschap bij elkaar: bos in verschillende soorten en leeftijden, een authentieke havezate, heide, vennen, een lieflijk beekdal met een kronkelende beek, houtwallen en een es. Een met blauwe paaltjes gemarkeerde wandeling van zo'n zeven kilometer vanuit de kern van Roden voert langs al deze elementen en is daarmee haast een kleine reis door Drenthe.

Bij de grote plas groeit veenpluis.

1 Havezate Mensinge

Het Huis Mensinge is één van de zeven voormalige havezaten die er in Drenthe nog over zijn.

Een havezate was een soort kasteel op z'n Drents: een voornaam huis, bewoond door een adellijke familie. De oudste vermelding van Mensinge, als leengoed van de bisschop van Utrecht, dateert uit 1381. Het gebouw kreeg zijn huidige vorm in de achttiende eeuw. De havezate, sinds 1985 eigendom van de gemeente, is nu een museum. Het interieur is met de oorspronkelijke meubels in authentieke stijl ingericht.

2 Sterrebos

De acht paden die op dit punt samenkomen vormen op de plattegrond een ster. Daaraan dankt dit bosgedeelte zijn naam. Het Sterrebos is waarschijnlijk aangelegd rond 1700 en daarmee het oudste deel van het

Mensingebos. Het gebied hoorde bij de havezate. De ster is een ontwerpvorm die indertijd vaker werd gebruikt om de allure van parken en landgoederen te versterken.

3 Lieversche Diep

Bijna alle beken in Drenthe zijn na de Tweede Wereldoorlog gekanaliseerd. Het Lieversche Diep ontsnapte gedeeltelijk aan dat lot. De stuw vormt de grens tussen het gekanaliseerde deel links en de natuurlijk kronkelende beek rechts. Aan de rechterkant zijn met de oorspronkelijke beekloop ook de 'ouderwetse' bloemrijke graslanden bewaard gebleven, waar de boeren vroeger hooi oogstten als veevoer voor de winter. Om de rijkdom aan bijzondere planten zoals dotterbloem en adderwortel in stand te houden, worden de percelen nog steeds iedere nazomer gemaaid.

De stuw is voorzien van een vistrap. De treden overbruggen het hoogteverschil stapsgewijs, zodat vissen die tegen de stroom in trekken hier langs kunnen. De stuw zelf vormt een onneembare barrière.

4 Lieverderbosch

Het Lieverderbosch (of Lieverder Noordbos) heeft een heel ander karakter dan het Mensingebos. Hier bepalen knoestige oude eiken met kronkelige takken het beeld. Dit bos is aanzienlijk ouder: het wordt al genoemd in een 'willekeur' (verordening) uit 1492. Eeuwenlang haalden de boeren van Lieveren hier het hout dat ze nodig hadden voor eigen gebruik. De knoestige vormen zijn het resultaat van dit hakhoutbeheer, maar vooral van voortdurende vraat door schapen in het verleden.

Roden

Startpunt P-plaats

1

Hertenkamp

2

3

8

7

5

4

6

0

500 m

Roderesch

Lieveren

© TDK Nederland

route = ●●●●

5 De dikke boom

‘De dikke boom’ is de weinig originele, maar verdiende eretitel voor deze meer dan driehonderd jaar oude eik, die nog generaties Van Ewsums in hun door paarden getrokken koets heeft zien langskomen. Aan de brede kroon is te zien dat hij niet in dicht bos is opgegroeid maar altijd ruimte om zich heen heeft gehad. Eén van de onderste takken, dikker dan menige boomstam, overspant de hele weg. De dikke boom is vitaal genoeg om nog vele jaren, misschien zelfs wel enkele eeuwen mee te kunnen. Zulke oude bomen zijn uit natuuroogpunt heel waardevol; hun holtes en spleten bieden onderdak aan allerlei soorten dieren, van insecten tot vogels en vleermuizen.

6 Heide

Het heideveld dat het Mensingebos doorsnijdt, het Moltmakersstuk, is een restant van de uitgestrekte heide van vroeger. Ondanks zijn bescheiden omvang heeft het een heel gevarieerde begroeiing. Op de hogere droge delen domineert de struikheide. De natte, lage delen zijn het domein van dopheide en van bijzondere planten als klokjesgentiaan en beenbreek. De Schotse Hooglanders hebben in dit afwisselende terrein het hele jaar door genoeg te eten. Door de jonge boompjes en struiken op te vreten zorgen ze ervoor dat de heide niet verder dichtgroeit tot bos. Ook helpt hun graasgedrag om de heide in goede conditie te houden.

7 Lanen

Bij een landgoed horen lanen. De brede lanen met statige eiken en beuken die de sfeer in Mensinge

bepalen, zijn aangelegd aan het eind van de negentiende eeuw. In die periode is ook een groot deel van het bos aangeplant. Anders dan bij veel andere landgoederen is het lanenpatroon niet gebaseerd op een echt ontwerp door een landschapsarchitect. De lanen zijn niet alleen ideaal voor wandelaars. Vleermuizen gebruiken ze graag als verbindingswegen tussen rustplaats en jachtgebied. Staatsbosbeheer besteedt bij het onderhoud aandacht aan de instandhouding van de lanen.

8 Het bos

Grote delen van het Mensingebos zijn in de periode 1880-1920 aangelegd voor houtproductie. Er zijn toen vooral naaldbomen aangeplant, in vakken van één soort, alle bomen netjes in het gelid. In sommige stukken van het bos is dat nog steeds goed te zien, terwijl andere een veel meer gemengd karakter hebben gekregen. Het huidige beheer is erop gericht de afwisseling te vergroten. Er wordt nog steeds hout geoogst, maar op een veel kleinschaliger manier dan vroeger. Door plaatselijk ‘dunnen’ krijgen de overblijvende bomen meer ruimte om zich te ontwikkelen. De open plekken bieden nieuwe bomen, struiken en bodemplanten een kans. Zo ontstaat geleidelijk een natuurlijker, gevarieerder bos waar meer soorten planten en dieren kunnen leven.

Informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Staatsbosbeheer regio Noord, telefoonnummer 050 707 44 44.